

tében: ott többnyire még csak „A hányaveti fiatalember” sémáival találkoztunk, itt már társadalmi méretűre próbál szélesedni a kép. A jelenségeket minden lényegi vonatkozás nélkül összezsúfoló zsurnalizmus felszínes, híg gondolatokat hordoz, ily módon valószínűleg meg a tartalom és forma elszomorító egységét.

A közepes, tárcaízü írások derékhada mellett azért akad itt ötletes (*Cédula*), valóban realista (*Albóverseny*), sőt egy igazán fiatalokról szóló írás is (*EE*), kár, hogy ez utóbbit túlírtta a szerző. Jó ízlésről tanúskodik, hogy Vámos Örkénytől és Mátyástól (*Előadás*) igyekszik tanulni, de néha túlságosan is jó tanuló. A „Slussz Ernő életművé”-nek alapötlete Örkény „Egy magyar író dedikációi” című egypercesét juttatja eszünkbe, a „Panoptikum” című rádiójáték Örkény „Magyar pantheon”-jából táplálkozik, „Az idő lassan elszivárog”-jának Odiszában pedig lehetetlen nem felismernünk „Az ember melegségre vágyik” Gróh doktorát. Vámos egy ízben magát is plagizálja: a „Mikimoto gyöngysziget” semmit sem tud hozzátenni az első kötet „A Magyar Hirdető műsora következik” című írásának mondandójához.

Nagy kár, hogy Vámos továbbra sem tud lemondani arról, hogy szellemeskedjen. Különösen zárójeles „bemondásai” bosszantóak: „A lyuk, amit a hasamba be-szél, egyre nőtt. Már a szívemig ért, az is csak egy nagy lyuk lett. Beadtam a de-rekamat. (Mert közben odáig tágult a lyuk.)”

A kötet nyelvi szegénysége elképesztő. Vámos helyenként „mindenféle szimpli kis mondatot” (*EE*) leír: „A bíró hátratolta szemüvegét” („Oh, mi drága...”), „...a szülők nem elleneznék az esteleges románc fűződését...” — jegyzi meg „Az idő lassan elszivárog”-ban. Az író nyelvi fantáziátlansága bizony nem sokban tér el hőseiétől. A hasonlatok, metaforák sem túlzottan eredetiek: „Kovácsné méltóságos lett, mint a faragott bálvány” (*Látogatás*). A „Halak a parton”-ból pedig megtudjuk, hogy „Az ablakok — kivilágított négyszögek”.

Talán mert Vámos maga is érzi nyelvi eszközeinek elégtelenségét, olykor hangsúlyozottan „irodalmi” fogásokhoz nyúl, melyek gyakran csak képzavart eredményeznek. „A tárgyak éles koppanásaiban ott vibrált a feszültség, ami — valamilyen oknál fogva — Apa és Anya közé ékelődött” — írja az „EE” című novellában. „Habozás terült közénk” — állapítja meg a „Szellemidézésben”. A „Várakozások”-ban pedig „Cserepes ajkú felhők ringatják csendes, kék örömeiket”.

Mind ezek ellenére, úgy érezzük, Vámos második kötete jobb az elsőnél. Talán valamivel közelebb került a valósághoz. Első novellája azonban még megírásra vár. Reméljük, már rajta van a listán. (*Magvető*, 1973.)

TEMESI FERENC

